

Civilisationen, en klytfidus

Blaise Cendrars fotograferet i 1907.

ANMELDELSE / 12.05.20

Johann August Suter ville være verdens rigeste mand. Det lykkedes. For en tid. Han endte affældig, ruineret, men dog som general Suter.

Johan Lose

Frédéric-Louis Sauter blev født i Schweiz, 1887. I 1907 blev han genfødt som Blaise Cendrars i Paris. Resten af livet påkaldte han sig den franske hovedstad som sin fødeby. Her plejede han blandet omgang med kunstnere som Sonia Delaunay, Modigliani, Marc Chagall, digteren Apollinaire. Og her, i Paris, oplevede Cendrars modernitetsgryet. Storbyen med masser i bevægelse, nye industriers, indtjeningsmuligheders (og udnyttelsesformers) fremkomst, den hastige udbredelse af alskens moderne teknologier, fart og tempo, alt det har utvivlsomt givet næring til romanmesterstykket *Guldet* fra 1925, der nu foreligger i Troels Hughes Hansens, også denne gang, mesterlige oversættelse.

Vi bruger cookies

Vi bruger cookies til at integrere med vores videoudbydere og til at lave anonymiseret statistik over trafikken på vores hjemmeside.

[Læs mere](#)

Statistik

Sociale Medier

Giv samtykke til alle

Mere om vores privatlivspolitik

Det tilraner sig og udnytter efter forgodtbefindende.

Da tager Suters ulykker sin begyndelse. Massen melder sin ankomst. Hans grunde oversvømmes af guldthirstende eventyrere. Fra hele verden kommer de. Også plantearbejderne rammes af guldfeber, de forlader deres stillinger, går i druk. Ejendomsretten ophæves og omvæltet gradvist. Gullet har ruineret Suter. Han forstår det ikke. Derefter følger sporadiske voldshandlinger og overfald og massens endelige stormløb mod Suters besiddelser. Her lyder det, stærkt foruroligende og en smule grotesk-komisk: »massens ødelæggende raseri bliver fändenivoldsk, den dræber, den smadrer, den brænder, den plyndrer, og dens lidenskab er så heftig, at den endda lader fjerkræet henrette ved skydning efter kommando.«

Suter er herefter besat af spørgsmålet om retfærdighed. Han kræver erstatning og indleder utallige retssager. Og får medhold. Men forgæves. Lykkejægermassen står i sidste ende som sejrherre. Lovens, den unge amerikanske stats, magtesløshed er blotlagt.

Det ender på den måde, som det starter: Massen er truende og lunefuld. Civilisation og udvikling er ledsaget af vold – eller: Skabelse og opretholdelse af civilisation fremstår *som* mulig vold. Og i løbet af bogen er Suter snart den enkelte, en ensom repræsentant for civilisation og retsprincipper, snart en del af den skånselsløse, suveræne hob. Snart er han offeret, der mister alt, snart skurken, der tilraner sig og udnytter efter forgodtbefindende. Snart er han omgærdet af sympati, snart antipati. Suter opsøger de steder, hvor civilisationen ophører, men samtidig bliver til. Ingen position, ingen tilstand er statisk i *Guldet*. Romanen er en fortrinlig moderne opvisning i risiko og omskiftelighed, vold og bevægelse, der er indskrevet som mulighed i enhver orden.

FAKTA

Blaise Cendrars, *Guldet*,
Gladiator, oversat af Troels
Hughes Hansen.

Vi bruger cookies

Vi bruger cookies til at integrere med vores videoudbydere og til at lave anonymiseret statistik over trafikken på vores hjemmeside.

[Læs mere](#)

Statistik

Sociale Medier

Giv samtykke til alle

Mere om vores privatlivspolitik